

Vänsterpartiet 2022

Vänsterpartisters arbete i fack- föreningarna

Inledning

Fackföreningsrörelsen är den viktigaste folkrörelsen. En stark fackföreningsrörelse är avgörande för att minska kapitalets makt över arbetet. Genom sin fackförening får miljoners löntagare ett inflytande över arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Den fackliga kampen har också en samhällsförändrande potential. Fackföreningarna står som motkraft till kapitalets dominans över samhällsutvecklingen i stort. Genom att organisera arbetarklassen i vid mening kan demokratin vidgas till alla samhällslivets områden. Arbetsplatserna utgör dessutom en av de viktigaste politiska arenorna i samhället. Där förs samtal och diskussioner dagligen om det som berör arbetande människor mest. Det är utgångspunkten för det facklig-politiska arbetet.

Vänsterpartiet vill stärka fackföreningsrörelsen. Därför uppmanar partiet alla medlemmar att vara med i en fackförening. Partiet uppmanar dessutom alla som har möjlighet att engagera sig i det fackliga arbetet. Det finns många bra skäl till detta.

Starka och kämpande fackföreningar bidrar till att skapa ett mer jämlikt samhälle. En fackförenings styrka bygger på aktiviteter bland medlemmar och förtroendevalda. Ett starkt engagemang ökar den fackliga förhandlingsstyrkan. Det gäller både i lokala som i centrala förhandlingar. Vid en konflikt är engagemanget helt avgörande.

Vänsterpartiets fackliga arbete syftar därför till ett större och djupare engagemang bland alla medlemmar i facket. Fackliga vänsterpartister ska arbeta för att utveckla den kollektiva styrkan. En väl fungerande facklig demokrati är grunden för att involvera fler i den fackliga kampen. Alla fackliga organisationer har medlemsutbildningar. För fackligt förtroendevalda finns ytterligare utbildningar och kurser. Den här texten syftar inte till att ersätta detta. Texten är ett försök att ge ett perspektiv på förhållandet mellan partipolitiskt och fackligt engagemang. Därtill kommer några konkreta exempel på hur ett fackligt arbete kan bedrivas. Förhoppningsvis kan det bidra till att det fackliga engagemanget på din arbetsplats och i din fackförening kan stärkas.

Fack och politik

Vänsterpartister har ingen partipolitisk uppgift inom facket. Fackligt aktiva vänsterpartister ska arbeta för sin fackliga organisations och dess medlemmars bästa. Utgångspunkten i arbetet ska därför aldrig vara partitaktiskt, varken i synen på sakfrågor eller vilka personer man samarbetar med. Det ska förstås inte vara en hemlighet att man är aktiv i Vänsterpartiet. En duktig fackligt förtroendevald som är känd som vänsterpartist är bra för partiet. Partipolitiskt engagemang är viktigt för att stärka fackföreningsrörelsen, likväl som fackligt engagerade behövs i partipolitiken.

Fackligt arbete kan inte avskiljas från politik. Det handlar oftast om konkreta frågor som har betydelse för arbetande människors vardag. Genom att förankra politiska ställningstaganden som ligger i medlemmarnas intresse och genom att fackföreningen bedriver ett politiskt arbete kan fackföreningsrörelsen påverka den allmänna opinionen. I den meningen kommer den fackliga organisationen att också förvänta sig av Vänsterpartiet och vänsterpartister att stödja

olika sakfrågor i medlemmarnas intressen.

En positiv effekt av fackföreningarna politiska opinionsarbete är att de partier som driver löntagarnas frågor kommer att få ökat förtroende från både de fackliga ledningarnas sida och från medlemmarnas sida.

Industriförbundsprincipen, som har sin starkaste förankring på LO-förbundens avtalsområden, innebär en facklig tradition och en vana av att hålla ihop bland löntagarna. Den innebär att alla arbetare på en arbetsplats ska tillhöra det fackförbund som företräder huvuddelen av dem. Den partipolitiska splittring som funnits inom den tidiga fackföreningsrörelsen tillhör historien, även om den socialdemokratiska partiboken fortfarande är en fördel ju högre upp i den fackliga hierarkin man kommer. Trots denna enighet har den fackliga styrkan pressats tillbaka på många arbetsplatser. Följden har blivit att engagemanget bland förtroendevalda och medlemmar försvagats och organisationsgraden sjunkit. Den allmänt låga nivån av strejker och konflikter på svensk arbetsmarknad betyder också att få löntagare har konkreta erfarenheter av kollektiva strider för gemensamma intressen. På många arbetsplatser handlar det fackliga arbetet därför i hög grad om att skapa medvetenhet och tilltro till kollektiv organisering och solidaritet.

Vilket fack ska man vara med i?

Vänsterpartiet tar som parti inte ställning till vilken fackförening man ska vara medlem i. Organisationsfriheten är en rättighet som kommer alla löntagare till del, och det är upp till den enskilde att välja den fackförening som man anser företräder en bäst. Den tidigare nämnda industriförbundsprincipen bidrar till att valet ofta är lätt. Dock förekommer gränsdragningstvister och konkurrens mellan olika fackföreningar inom olika branscher, vilket gör att det kan finnas fler än ett fackförbund att välja mellan. En bra allmän utgångspunkt är att ansluta sig till den fackförening som tecknar kollektivavtalet på en arbetsplats och som organiserar majoriteten av de anställda. Det är den fackliga organisation som har bäst möjlighet att företräda medlemmarna mot arbetsgivaren.

Bygg den fackliga styrkan på arbetsplatsen

Kärnan i det fackliga arbetet handlar om att öka medlemmarnas självaktivitet och självtillit. Det är vad arbetskamraterna vill och kan göra som ofta avgör vad som bör göras. Den principen har sin grund i att det bara är det som arbetskamraterna är beredda att ta strid för som är möjligt att vinna. För att kollektivet på en arbetsplats ska kunna nå framgångar måste kampen föras tillsammans.

Att springa före fungerar sällan bra. Det finns ofta en tröghet i rörelsen på en arbetsplats som de fackligt engagerade måste förhålla sig till. Ofta handlar det fackliga basarbetet på arbetsplatsen om att – vid sidan om att sköta de fackliga vardagsfrågorna – tålmodigt diskutera och förankra angelägna frågor och slutligen tillsammans arbetskamraterna bestämma vad som borde göras. I ett sådant arbetssätt ligger också insikten om att vi kan och måste arbeta för gemensamma intressen i löntagarkollektivet oavsett åsiktsskillnader i andra frågor. Det gemensamma klassintresset är också den gemensamma grunden för enigheten i fackföreningsrörelsen. De

fackligt aktiva medlemmarna i Vänsterpartiet bör därför eftersträva att vara de som förenar arbetskamraterna, de som ser till helheten. Dina arbetskamrater måste inte vara vänsterpartister eller ens rösta på något av arbetarrörelsens partier för att kunna vara en allierad i kampen för de gemensamma intressena. Till en början kanske de inte ens är medlemmar i facket.

Genom erfarenheter av att hålla ihop och bestämma saker tillsammans ökar medvetenheten om vikten av facklig organisering, och om värdet av solidaritet. I förlängningen skapar det förutsättningar också för ett ökat stöd för en politik som utgår från denna värderingsgrund.

Det finns inga genvägar

En fackförening som inte har medlemmarna bakom sig är en svag motpart som arbetsgivaren inte behöver bry sig om. Gapet mellan medlemmarnas förväntan och fackliga organisationens förmåga kan ibland bli så stor att någon eller några av arbetskamraterna vill hitta andra former för att förbättra villkoren på en arbetsplats än genom den fackliga verksamheten. Att inte försöka förankra engagemanget i den fackliga organisationen, för att i stället förlita sig på styrkan i en utomfacklig oberoende organisering, har sällan varit en framgångsrik väg i långa loppet. Däremot kan det visa sig nödvändigt att ifrågasätta och även ersätta valda fackliga företrädare. Det sker dock inom ramen för den fackliga demokratin och kan också vara ett tillfälle att samla arbetskamraterna för ett fackligt engagemang.

Oftast är det dock de fackligt förtroendevalda som tar rollen som samlande kraft på arbetsplatsen. Det är en viktig uppgift att sprida en positiv bild av det fackliga engagemanget utifrån utgångspunkten att facket, det är vi tillsammans.

Att arbeta i medlemmarnas intresse

Förutsättningarna för fackligt arbete skiljer sig åt. Verksamhetens art, arbetsplatsernas storlek, traditioner, personalsammansättning, geografiska avstånd, osv. spelar in för hur det fackliga arbetet organiseras och bedrivs. Det är lätt att inse att en avdelning inom Pappers, som i princip omfattar en fabrik på en ort, har helt andra förutsättningar i det fackliga arbetet än en avdelning inom Hotell och Restaurangfacket som ska organisera hundratals arbetsplatser inom ett stort geografiskt område.

Trots dessa olika förutsättningar finns det alltid något att göra för att tillvarata medlemmarnas intressen. Här ska vi ge några utgångspunkter som kan vara ett stöd för det lokala fackliga arbetet.

Det börjar alltid med information

Makt och inflytande bygger på kunskap om vad som sker på arbetsplatsen. Därför bör medlemmarna på en arbetsplats hållas välinformerade om vad som pågår i förhandlingar och andra fackliga göranden. Direkt medlemskontakt med muntlig information är överlägset. På stora arbetsplatser måste det kompletteras med skriftlig information i form av medlemsblad, tidningar, hemsidor och liknande.

Det är viktigt att den fackliga organisationen ”äger” informationen, dvs. informerar självständigt

från arbetsgivaren. Att bryta arbetsgivarens informationsmonopol är en förutsättning för att kunna arbeta i medlemmarnas intresse.

Undantagsvis måste känslig information, t.ex. personärenden hållas inom en snäv krets. I de fall det handlar om sekretess måste det självfallet också respekteras.

Medlemsdemokrati och delaktighet

Att få medlemmar att engagera sig fackligt utgår från upplevelsen att fackföreningen är till för mig. Då måste jag också kunna vara delaktig på olika sätt. Förutom att få information måste jag också kunna påverka. Reduceras den möjligheten till att endast kunna rösta på årsmötet finns risken för att engagemanget upphör.

I viktiga frågor, där förutsättningarna medger det, är det en god idé att medlemmarna på ett mer direkt sätt är med och påverkar och beslutar. Det gäller speciellt i konkreta frågor som berör den egna arbetsplatsen. Det kan ske på olika sätt. Enkäter, rådslag i fikarummen, omröstningar på möten eller bland alla medlemmar, fackliga val på ”golvet”, etc.

Den representativa demokrati som den fackliga organisationen bygger verksamheten på, får inte bli ett argument mot medlemmarnas engagemang och önskan att delta i beslut. Varje beslut som manifesteras genom att en majoritet av medlemmarna uttrycker en åsikt stärker förtroendet för den fackliga organisationen bland medlemmarna.

Organisera alla!

Arbetsgivarnas krav på flexibilitet har skapat en arbetsmarknad fylld av otrygga anställningar. Visstidsanställningar, inhyrning och timanställningar är idag ingången för väldigt många på en arbetsplats. Otryggheten breder ut sig som en farsot. Både politiska och fackliga åtgärder är nödvändiga.

De med tillfälliga anställningar är i lägre utsträckning fackligt organiserade. Otryggheten i anställningen gör det svårare att säga ifrån av rädsla för att uppfattas som ”besvärlig”. Den som är rädd för att bli av med jobbet är också mer benägen att tumma på rättigheter i lagar och avtal, att inte ta sina raster och pauser eller att arbeta i enlighet med arbetsmiljöföreskrifter.

Av alla dessa skäl är det särskilt viktigt att fackliga vänsterpartister bidrar till att organisera de arbetskamrater som har otrygga anställningar, samt verkar för att arbetet mot de otrygga anställningsformernas förekomst och utbredning prioriteras i det fackliga arbetet.

Stå upp för solidaritet mot rasism och sexism

Fackföreningsrörelsens styrka bygger på sammanhållning utifrån löntagarnas gemensamma klassintressen. Den enigheten hotas av organiserad rasism och konservativa högerkrafter. Krafter som gör skillnad på människor med utgångspunkt i hudfärg, härkomst, kulturella skillnader, kön, könsuttryck eller sexualitet vill ställa löntagare mot varandra. Det skadar den helt nödvändiga och grundläggande solidaritet som är själva förutsättningen för fackföreningens sammanhållning. Fackliga vänsterpartister bör alltid delta i kampen mot rasismen, och alltid verka för att aktiva

rasister förvägras fackliga uppdrag. Av samma skäl bör fackliga vänsterpartister alltid stå upp för feministiska grundvärderingar och motverka alla former av diskriminering.

Delta i fackföreningens demokratiska process

Att ta del i fackföreningens demokratiska process, och involvera andra förtroendevalda och medlemmar i arbetet med att formulera motioner och förslag till sektioner, klubbar, avdelningar och kongresser, är viktigt för engagemanget i fackföreningen. Det stärker medlemmarnas inflytande över den fackliga organisationen, bidrar till starkare kollektivavtal, och det gör fler delaktiga i beslutet. Fackliga vänsterpartister bör uppmuntra den demokratiska processen genom att den lokala fackliga organisationen på den arbetsplats man arbetar på är med och påverkar det fackliga arbetet som sker utanför arbetsplatsen.

Tillsammans med arbetskamrater kan man skriva förslag och motioner och samla ett brett stöd på arbetsplatsen för dessa. Att uppmuntra och bistå andra medlemmar och förtroendevalda att använda den demokratiska rättigheten att påverka är att ta ansvar för sin fackförening.

Fackliga förtroendeuppdrag

Ett fackligt uppdrag har inte något självändamål. Att ta ett fackligt uppdrag utan genuin förankring på arbetsplatsen är inget att rekommendera. Men om en facklig vänsterpartist får sina arbetskamraters stöd och förtroende för ett uppdrag kan det vara en bas att verka ifrån som ger viktig erfarenhet och öppnar möjligheter i det kollektiva engagemanget. Via förtroendeuppdraget kan man bidra till att öka medlemmarnas delaktighet. Det ökar också möjligheten till kontakt med fackligt engagerade på andra arbetsplatser. Facket förenar, och fackliga vänsterpartister bör alltid eftersträva att stärka banden mellan förtroendevalda och medlemmar i branschen, samt i tvärfackliga sammanhang.

Det finns dock en inneboende risk i att ta på sig för många fackliga uppdrag. Oavsett hur goda avsikter det finns för detta kan det skapa en klyfta till medlemmarna. Att några få utgör den lokala fackliga aktiviteten påverkar på sikt sammanhållningen och känslan av samhörighet. Lösningen är att i så hög utsträckning som möjligt försöka fördela de fackliga uppdragen på flera händer. Som fackligt förtroendevald ska man alltid sträva efter att ha kvar en fot i verksamheten på arbetsplatsen.

Centralism och den fackliga demokratin

Den svenska fackföreningsrörelsen har alltsedan efterkrigstiden genomgått en omfattande centralisering, där mycket av den makt som tidigare funnits närmre arbetsplatserna i klubbar och avdelningar koncentrerats i förbundsledningar på central nivå. I flera fackförbund har lokala och regionala demokratiska strukturer berövats på självständighet. Ombudsmän som tidigare blivit valda och anställda lokalt, anställs numera centralt. En mer centralstyrd förhandlingsverksamhet har ibland inneburit försvagade lokala förhandlingsmandat.

Centraliseringstendenserna har olika drivkrafter, och all centralisering är inte av ondo. Fackförbundens ombudsmannaorganisation har också en viktig roll i förhandlings- och

organiseringarbetet. Att samarbetet fungerar mellan lokala fackliga organisationer och förbunden är viktigt för den fackliga styrkan och sammanhållningen.

Överallt där centralisering av makt äger rum finns dock risken att medlemsdemokratien försvagas. Där detta sker ökar avståndet mellan de fackliga förbundsledningarna och medlemmarna. I förlängningen kommer det att försvaga fackföreningen. Att fackligt engagerade vänsterpartister bidrar till att utveckla de förtroendevaldas och de lokala fackliga organisationernas demokratiska inflytande i fackförbunden är därför av stor vikt. Ytterst är det en fråga om att försvara de fackliga organisationernas förmåga att företräda sina medlemmar. Den fackliga demokratin måste man kämpa för varje dag.

I händelse av strejk eller konfliktåtgärder

Strejken är ett kraftfullt vapen. Det är maktmedlet fackföreningarna förfogar över som ger den styrka som krävs för att arbetsgivarna ska tillgodose fackliga krav. Framgången för en strejk är beroende av medlemmarnas uppslutning bakom strejken och dess krav.

Det är endast förbundsledningarna som kan utlösa strejker och endast vid ett avtalslöst tillstånd. Efter en lång period av relativ arbetsfred är de flesta löntagare utan erfarenheter av facklig kamp i dess yttersta form. Trots att strejkvapnet tillhör undantagen och kan få stora konsekvenser får fackliga vänsterpartister inte backa när det kan komma i fråga. I många fall kan det också vara befogat att samla opinion för att förbundsledningen ska utlysa stridsåtgärder i samband med kollektivavtalsförhandlingar. Förutom att ge tryck i viktiga fackliga krav kan en strejk också ge erfarenheter av att kamp lönar sig. Det stärker självförtroendet och styrkan i det fackliga engagemanget.

Inför och under en pågående strejk är det viktigt att bygga stödet för konfliktåtgärderna både på och utanför arbetsplatsen. Utöver konfliktåtgärdernas effektiva verkställande är frågan om att vinna den allmänna opinionens förståelse och sympati ofta av största vikt. Detta gäller i alla sammanhang, men är än viktigare vid konflikter som drabbar tredje person. När strejker rör verksamhet som vård, skola, omsorg eller annan samhällsinfrastruktur är det särskilt viktigt att den fackliga organisationen arbetar aktivt för att vinna stöd i offentligheten. Fackligt aktiva vänsterpartister bör givetvis bidra i detta arbete.

Fredsplikten är viktig att upprätthålla så länge arbetsgivaren respekterar ingångna kollektivavtal. Kollektivavtalen bidrar till en långsiktigt stark förhandlingsposition. Men det finns alltför många exempel där arbetsgivare försöker kringgå kollektivavtalen eller på ett oetiskt sätt nyttja kryphål i lagstiftningen, t.ex. genom att säga upp fastanställd personal för att i stället ta in bemanningsanställda. Det kan också handla om uppsägningar av stridbara arbetskamrater på osaklig grund.

Trots att den fackliga organisationen är bunden av fredsplikt kan det vid sådana tillfällen uppstå störningar i verksamheten på en arbetsplats eftersom de anställda reagerar spontant mot orättan. Då är det viktigt att den som är förtroendevald iakttar och förhåller sig till förtroendemannalagen.

En förtroendevald som deltar i en så kallad olovlig aktion riskerar höga skadestånd för den fackliga organisationen.

Det är viktigt att vara ärlig med arbetskamrater om vart gränserna går för vad den fackliga organisationen av juridiska skäl kan göra och inte. Det är inte nödvändigtvis detsamma som gränsen för vad arbetskamraterna själva kan göra om de håller ihop. I händelse av olovliga konfliktåtgärder, så kallad ”vild strejk”, måste varje förtroendevald balansera lojaliteten med arbetskamraterna med förtroendeuppdragets skyldigheter. Arbetskamraterna ska dock inte för ett ögonblick tvivla på var de fackliga vänsterpartisterna har sin lojalitet även om uppdraget sätter sina gränser.

Om facklig-politisk samverkan

Vänsterpartiet är för facklig-politisk samverkan. Samarbete mellan fack och parti spelar en viktig roll, eftersom politiska beslut i allra högsta grad påverkar möjligheterna att nå framgång i de krav som den fackliga organisationen reser utanför själva kollektivavtalsförhandlingarna.

Vänsterpartiet motsätter sig inte att fackföreningsrörelsen samverkar med ett politiskt parti. Av historiska skäl har det varit socialdemokratin. En avpolitisering av det fackliga engagemanget kommer endast att ge arbetsgivarparten fördelar.

Däremot finns det ingen naturlag som säger att fackföreningarna endast ska samverka med ett parti. Inte heller finns det något som för evigt fastslår hur formerna för sådan samverkan ska se ut. En viktig utgångspunkt bör alltid vara att fackföreningen uppträder självständigt för sina medlemmars intressen. Ett självständigt fackligt uppträdande gentemot partier betyder också att fackföreningen förbehåller sig rätten att välja vilka partier den samverkar med och i vilka former. På vissa nivåer förekommer redan idag samverkan mellan fackliga organisationer och Vänsterpartiet, eftersom fackföreningen ser värdet av detta. För fackliga vänsterpartister kan det dock aldrig vara en fråga om konkurrens med socialdemokratin, ett vi eller dom. Utgångspunkten för all facklig-politisk samverkan är att detta ska stärka fackföreningsrörelsen. Det handlar inte om att reservationslöst stödja ett parti, vilket det än må vara.

Mot avpolitisering av den fackliga kampen

I TCO och Saco, som inte har samma historiska koppling och relation till socialdemokratin som LO-förbunden, har traditionen snarare handlat om att renodla de fackliga frågorna. Även om den fackliga kampen i stor utsträckning drivs på andra arenor än den politiska, så går det inte att särskilja de fackliga frågorna från dess politiska dimension. Att avstå från deltagande i den politiska kampen som ett uttryck för ”neutralitet” är att lämna fältet fritt för arbetsgivarnas politiska offensiv.

Fackliga vänsterpartister som verkar inom TCO och Saco bör därför uppmuntra samarbete i sakfrågor med partier som står upp för fackföreningens intressen. Vidare bör vi påtala vikten av att fackföreningen också tar ställning i viktiga politiska frågor, även om den lokala fackliga kulturen skapar olika förutsättningar och begränsningar som var och en måste förhålla sig till.

Facket som folkrörelse

En stor skillnad mellan då och nu är att den tidiga fackföreningsrörelsen tog ett större ansvar för medlemmars hela livssituation. Idag har mycket av de landvinningarna och goda erfarenheterna försvunnit. Folkbildningen, den fackliga utbildningen, gav ett kritiskt förhållningsätt till auktoriteter. Tillgång till kulturen, uttryckt i form av ordet, språket, bilden, musiken, gav förutom glädje även en starkt självkänsla. Tillgången till ett rikt och meningsfullt fritidsliv var nära förknippad med omsorgen och solidariteten med varandra. Tillsammans ingick mycket av det fackliga arbetet utanför arbetsplatsen och arbetstiden i en stor kollektivskapande process. Visst har samhället genomgått en stor förändring. Och vi behöver inte bli nostalgiska. Det räcker med att konstatera att det finns en social dimension i det fackliga arbetet som på många håll behöver vitaliseras.

Fackliga vänsterpartister ska inte dra sig för att ta initiativ till sociala och kulturella aktiviteter bland arbetskamrater. Det kan handla om grillkvällar, gemensamma bio- eller konsertbesök, att en fritidsklubb bildas, studiecirkel startas, kamratstödande verksamhet, osv. Den fackliga gemenskapen och styrkan byggs också upp i de sociala banden.

Att vara vänsterpartist i facket

Den del av den svenska fackföreningsrörelsen som är organiserad inom LO har av tradition haft en nära samverkan med det socialdemokratiska partiet. Detta har tidigare inneburit att dörren varit i det närmaste stängd till fackliga förtroendeuppdrag för den som inte varit socialdemokrat. Även om det idag är lättare för vänsterpartister att förena fackligt med politiskt engagemang stöter fackliga vänsterpartister inom fackförbunden här och var på hinder på grund av sin partitillhörighet.

Det är numera ovanligt att denna typ av exkludering ses i lokala fackliga sammanhang. Däremot dröjer det sig kvar på högre fackliga nivåer, med resultatet att fackliga vänsterpartister ofta är underrepresenterade i förbunds- och avdelningsstyrelser.

Det är genom att bygga upp en bas av förtroende som fackliga vänsterpartister står bäst rustade inför eventuella exkluderingsförsök. Fackliga vänsterpartister bör alltid motverka att uppdrag ges på grundval av partibok. Vi vill verka för en kultur präglad av att det är de kamrater som förtjänar medlemmarnas förtroende som är de som väljs.

Att fackligt aktiva socialdemokrater också är politiskt aktiva i sitt parti ska ses med positiva ögon. Rimligtvis är det bättre för både facket och politiken att de driver frågor med facklig utgångspunkt i socialdemokratin än att de inte alls är aktiva.

Att hålla ihop så långt som möjligt

Fackliga vänsterpartister har som grundprincip att eftersträva enighet utifrån de gemensamma intressena hos löntagarkollektivet. När vi driver olika politiska frågor i fackföreningen, oavsett om det handlar om frågan om att stå upp mot en inskränkning av strejkrätten eller en försämring

av anställningstryggheten, gör vi detta för att det ligger i arbetarklassens och löntagarnas intresse. På grund av den nära relation som finns mellan delar av fackföreningsrörelsen och socialdemokratin, kan fackliga vänsterpartister hamna i motsättning till partilojala fackliga s-kamrater utifrån socialdemokratin politiska vägval. I sådana situationer är det särskilt viktigt att fackliga vänsterpartister arbetar för att förankra sina ställningstaganden så brett som möjligt, och hos de socialdemokratiska partimedlemmarna i synnerhet. Strävan efter enhet får inte leda till självcensur. Fackliga vänsterpartister får inte tveka att uttrycka öppen kritik om så behövs.

Att vara kritisk och i minoritet när så behövs

Det är ofta klokt att välja sina strider och att gå i takt med den egna fackliga organisationen. Det är också viktigt att respektera demokratiskt fattade beslut i fackföreningen. Med detta sagt går det inte att undvika alla konflikter som hör det fackliga livet till. Ibland hamnar man i minoritet på sin arbetsplats, i sin klubb, avdelning eller förbund. I alla sammanhang ska diskussionen föras på ett kamratligt sätt med respekt för andras åsikter.

Var heller inte rädd för att förlora en omröstning. Den uppfattning som är i minoritet ena dagen kan visa sig hamna i majoritet längre fram. Räds inte att hålla fast vid din uppfattning. Försök tålmodigt att övertyga de kamrater i fackföreningen som har en annan åsikt inom ramen för samarbetet i de fackliga kärnfrågorna.

Även när du tillhör en majoritet är samma principer tillämpbara: Behandla minoriteter med respekt. Eftersträva en samarbetsanda som gör det möjligt att samarbeta även med dem som inte delar din/era åsikter i den sakfråga som är upphov till meningsskillnaderna. Det gäller på alla nivåer i fackföreningen, inte minst på arbetsplatsen. Där finns det nästan alltid någon medlem som har en avvikande åsikt gentemot majoriteten. Slutna omröstningar är ofta en bra metod, eftersom alla – även de som kanske suttit tysta på mötet – får sin röst räknad.

Vid framförandet av kritik är det också viktigt att göra det på rätt plats. I detta avseende är det bra att hålla isär det fackliga och det partipolitiska engagemanget. Vänsterpartiet kan exempelvis ha en uppfattning som skiljer sig från fackföreningens, och du kanske tycker att fackföreningen borde tycka som partiet. Då kan det finnas en lockelse att via partiet kritisera sin fackförening. Vänsterpartiet brukar dock som regel inte kritisera enskilda fackföreningars ställningstaganden. Vi respekterar fackföreningarnas suveränitet. Ett fackförbunds ställningstagande är i första hand en fråga för fackförbundets medlemmar att ha åsikter om.

Vi sätter också tillit till att den fackliga organisationen gör sitt ställningstagande utifrån sina medlemmars intresse, även om vi i en enskild fråga har en annan uppfattning som parti. Vänsterpartiet önskar långsiktigt goda relationer med fackföreningsrörelsen. Vi ser oss som en naturlig part i en facklig-politisk samverkan. Fackliga vänsterpartister uppmanas att verka i denna anda.